

PATVIRTINTA

Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos
direktoriaus 2026 m. rugpjūčio 20 d.
įsakymu Nr. (1.3 E)V-104

VILNIAUS ŠV. KRISTOFORO PROGIMNAZIJOS KALBOS VARTOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijoje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, Tarptautinio bakalaureato organizacijos (IBO) kalbos vartojimo tvarkos standartais (*Programme Standards and Practices* (2020), *PYP: Principles into Practice* (2023 update), *MYP: From Principles into Practice* (2022), *Learning diversity and inclusion in IB programmes* (2023)), pripažįstama, kad kalba yra svarbi ugdymo dalis, tiesiogiai susijusi su asmeniniu tobulėjimu. Tarptautinio bakalaureato (toliau – TB, angl. *International Baccalaureate* arba *IB*) programai akcentuojant tarpkultūrinį supratimą ir mokymąsi visą gyvenimą, kalba tampa esmine švietimo filosofijos dalimi.

2. Tarptautinio bakalaureato misija – TB siekia ugdyti smalsų, žinių siekiantį ir rūpestingą žmogų, kuris per tarpkultūrinį supratimą ir pagarbą padeda kurti geresnį ir taikesnį pasaulį.

3. Tarptautinio bakalaureato filosofija grindžiama įsitikinimu, kad švietimas turėtų būti orientuotas į mokinį, pabrėžiant tyrimais grįstą mokymąsi, tarpkultūrinį supratimą ir esminių gyvenimo įgūdžių ugdymą. Programa orientuota į holistinį ugdymą, puoselėjantį ne tik mokinių intelektualius gebėjimus, bet ir jų asmeninį bei socialinį augimą.

4. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos misija – tobulėdami kartu, atsižvelgdami į kiekvieną mokinį, ugdome asmenybę, kuriančią savo vertybines nuostatas, gebančią sąmoningai mokytis tyrinėjant ir bendradarbiaujant.

5. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos vizija – bendradarbiaudami kryptingai ugdome mąstančią, atsakingą ir rūpestingą, sąmoningai besimokančią asmenybę; # **svarbuskiekvienas**.

II SKYRIUS KALBOS FILOSOFIJA

6. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos kalbos filosofija: kalba yra kultūrinės raidos priemonė ir yra svarbi mokinio tapatybės dalis. Kalba yra galingas mokymosi ir bendravimo įrankis.

7. Progimnazijos mokymo kalba yra lietuvių kalba. Tai atspindi progimnazijos mokytojų ir mokinių įsipareigojimą išsaugoti ir puoselėti valstybinę kalbą, kartu ugdyti pasaulio piliečius.

8. Mokydamiesi užsienio kalbų progimnazijoje siekiame puoselėti kalbinę ir kultūrinę įvairovę, suteikdami mokiniams galimybę prasmingai ir apgalvotai bendrauti su juos supančiu pasauliu.

9. Siekiama sukurti aplinką, kuri:

9.1. skatina daugiakalbystę: mokiniai skatinami mokytis kelių kalbų, tokiu būdu praturtinama jų akademinė ir socialinė patirtis;

9.2. palaiko akademinius ir socialinius kalbos įgūdžiu: užtikrinama, kad mokiniai galėtų gerai jaustis, pozityviai adaptuotis mokymosi aplinkoje ir už jos ribų;

9.3. skatina kultūrinį sąmoningumą ir empatiją: kalba vartojama kaip priemonė suprasti ir vertinti įvairias kultūras ir požiūrius;

9.4. užtikrina lygybę ir prieinamumą: suteikiamos visiems mokiniams priemonės ir parama, kurios reikia akademinėi sėkmei, nepriklausomai nuo mokinių kalbinės kilmės.

III SKYRIUS

MOKOMOJI KALBA IR UŽSIENIO KALBŲ MOKYMASIS

10. Mokomoji kalba visada yra lietuvių kalba. Nekalbantiems lietuviškai mokiniams ir jų tėvams progimnazijos TB tvarkų aprašai yra parengti anglų kalba. Adaptacijos laikotarpiu (ilgiausiai iki 1 metų) mokiniui grįžus iš užsienio arba atvykus gyventi į Lietuvą ir nemokant lietuvių kalbos, mokiniai gauna mokytojų pagalbą: išverstos instrukcijos, mokinio padėjėjo pagalba, papildomos lietuvių kalbos pamokos, konsultacijos, galimybė naudotis elektroniniais vertėjais, bendraklasių skatinimas burtis į savipagalbos grupes.

11. Progimnazija siūlo mokiniams prasmingai mokytis užsienio kalbų:

11.1. užsienio kalbų formalusis ugdymas“

11.1.1. remiantis TB programa, progimnazijos mokiniai mokosi anglų kalbos kaip pirmosios užsienio kalbos ir renkasi antrąją užsienio kalbą iš prancūzų, vokiečių arba ispanų kalbų; tikslas – lavinti bendravimo įgūdžius kita kalba ir supažindinti mokinius su skirtingomis kultūromis;

11.1.2. 1–4 klasių mokiniams anglų kalbos pamokos vyksta 2 kartus per savaitę, o 5–8 klasių mokiniams – 3 kartus per savaitę;

11.1.3. nuo 5 klasės mokiniai gali pasirinkti antrąją užsienio kalbą ir mokytis jos 1 kartą per savaitę, nuo 6 klasės – 2 kartus per savaitę.

11.1.4. kai kuriuose kituose dalykuose anglų kalba gali būti vartojama kaip papildoma kalba, pvz., naudojant šaltinius užsienio kalbomis, integruojant užsienio kalbos pamokas su kitomis pamokomis;

11.2. neformalusis kalbos ugdymas: mokiniams siūlomi pasirinkti ir užsienio kalbų neformaliojo švietimo būreliai.

12. Visi mokiniai, pradėję pagrindinio ugdymo programą (PUG, angl. *Middle Years programme* – MYP, toliau – MYP), suskirstomi į dvių lygių grupes pagal užsienio kalbos mokėjimo lygį:

12.1. 5 klasė – 1 arba 2 lygis, 6 klasė – 2 arba 3 lygis, 7 klasė – 3 arba 4 lygis, 8 klasė – 4 arba 5 lygis;

12.2. pirmosios užsienio kalbos mokėjimo lygis nustatomas:

12.2.1. 5 klasių mokinių (MYP 1) ir naujai atvykusių mokinių mokytis į 6–8 klases (MYP 2–4) atliekant kalbėjimo užduotį ir testą raštu per pirmąsias rugsėjo mėn. savaites;

12.2.2. tęsiančių mokymąsi 6–8 klasių mokinių (MYP 2–4) atliekant kalbėjimo užduotį ir testą raštu prieš pereinant į aukštesnę klasę gegužės mėn.;

12.3. antrosios užsienio kalbos mokėjimo lygis nustatomas 6–8 klasių mokinių (MYP 2–4) atliekant kalbėjimo užduotį ir testą raštu prieš pereinant į aukštesnę klasę gegužės mėn.;

12.4. mokiniai gali būti perkelti į kito lygio grupę, atsižvelgiant į jų testo ir kalbėjimo užduoties rezultatus ir per metus daromą pažangą.

13. Mokiniai visą laiką gali naudotis konsultacijomis: jie gali kreiptis į dėstantį mokytoją, kad pagilintų savo žinias ir įgūdžius.

IV SKYRIUS

KALBŲ MOKYMASIS TB PROGRAMOJE

14. 1–4 klasės, t. y. PYP (Pradinio ugdymo programa – PUP, angl. *Primary Years programme* – PYP, toliau – PYP) klasėse, kalbos ugdymas apima šias tarpusavyje susijusias sritis:

14.1. sakytinę kalbą (klausymą ir kalbėjimą), kai mokiniai ugdo aktyvų klausymą, mokosi užduoti prasmingus klausimus, aiškiai reikšti mintis, idėjas, jausmus, argumentuoti, dalyvauti diskusijose, tyrinėjimuose, pristatymuose ir refleksijose, pritaikyti kalbą skirtingoms bendravimo situacijoms ir auditorijoms;

14.2. vizualinę kalbą (stebėjimą ir pristatymą), kai mokiniai mokosi analizuoti ir interpretuoti vaizdinę informaciją (ilustracijas, diagramas, žemėlapius, vaizdo medžiagą, skaitmeninį turinį), kritiškai vertinti įvairius informacijos šaltinius, kurti vaizdines prezentacijas, plakatus, infografikus ir kitus komunikacijos produktus, derinti tekstinę, vaizdinę ir skaitmeninę informaciją siekiant aiškiai perteikti savo idėjas;

14.3. skaitymą, kai mokiniai ugdomi skaityti įvairių žanrų ir paskirties tekstus, suprasti pagrindinę ir išsamią informaciją, analizuoti ir interpretuoti tekstus, daryti išvadas, kelti klausimus ir susieti perskaitytą informaciją su ankstesne patirtimi, naudoti skaitymą kaip tyrinėjimo ir savarankiško mokymosi priemonę;

14.4. rašymą, kai mokiniai mokomi kurti įvairios paskirties tekstus, aiškiai ir nuosekliai reikšti mintis raštu, planuoti, redaguoti ir tobulinti savo tekstus, taikyti amžių atitinkančius kalbos, gramatikos ir rašybos gebėjimus, atsakingai naudoti informacijos šaltinius ir gerbti intelektualinę nuosavybę.

15. Visose kalbos ugdymo srityse mokiniai skatinami reflektuoti savo pažangą, naudoti gimtąją ir kitas mokamas kalbas kaip mokymosi išteklių, bendradarbiauti su bendraamžiais ir taikyti kalbinius gebėjimus autentiškose mokymosi situacijose. Kalbos ugdymas glaudžiai siejamas su PYP mokinio profilio savybėmis, ATL gebėjimais, konceptualiu mokymusi ir mokinių veiklumu (*agency*).

16. MYP mokiniams kalba laikoma pagrindine mokymosi, mąstymo, bendravimo ir tarpkultūrinio supratimo priemone. Kalbos ugdymas yra integrali visų mokomųjų dalykų dalis ir prisideda prie mokinių gebėjimo analizuoti informaciją, kurti prasmę, bendradarbiauti ir veiksmingai komunikuoti įvairiose akademinėse ir realaus gyvenimo situacijose. Kiekvienas mokytojas yra atsakingas už mokinių akademinės dėstomo dalyko kalbos ugdymą.

17. MYP klasėse kalbos ugdymas siejamas su TB programos elementais:

17.1. konceptualiu mokymusi: mokiniai ne tik įgyja kalbinių žinių ir gebėjimų, bet ir ugdo supratimą apie tai, kaip kalba padeda kurti prasmę, perteikti idėjas, argumentuoti, interpretuoti informaciją ir spręsti problemas; mokymosi procese taikomos pagrindinės ir susijusios sąvokos (angl. *Key Concepts, Related Concepts*), kurios padeda gilinti konceptualų supratimą ir perkelti žinias į naujus kontekstus;

17.2. globaliais kontekstais: kalbos mokymasis siejamas su šešiais MYP globaliais kontekstais, kurie padeda mokiniams suprasti kalbos vaidmenį vietos ir pasaulio bendruomenėse;

analizuodami įvairius tekstus, kurdami projektus ir dalyvaujant diskusijose mokiniai ugdo tarpkultūrinį sąmoningumą, pagarbą skirtingoms kalboms ir kultūroms;

17.3. gebėjimų (ATL) ugdymu: mokiniai nuosekliai tobulina visas penkias ATL sritis;

17.4. kriteriniu vertinimu: kalbos pasiekimai MYP vertinami vadovaujantis TB kriterinio vertinimo principais; vertinimas grindžiamas aiškiais kriterijais, kurie leidžia mokiniams suprasti mokymosi lūkesčius, įsivertinti savo pažangą ir planuoti tolesnį tobulėjimą; vertinimo procese taikomas formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas, o mokiniams reguliariai teikiamas konstruktyvus grįžtamasis ryšys; vertinimas orientuotas ne tik į galutinį rezultatą, bet ir į mokinio pažangą, gebėjimą taikyti kalbą autentiškose situacijose ir reflektuoti savo mokymosi procesą;

17.5. akademinės kalbos ugdymu: visų mokomųjų dalykų mokytojai sistemingai ugdo mokinių akademinę kalbą, padėdami jiems suprasti dalyko terminiją, vartoti tikslią akademinę kalbą žodžiu ir raštu, kurti argumentuotus tekstus ir pristatymus, analizuoti įvairius informacijos šaltinius ir laikytis akademinio sąžiningumo principų; kalbinė pagalba diferencijuojama atsižvelgiant į mokinių kalbinius gebėjimus, ankstesnę patirtį ir individualius poreikius;

17.6. aktyviu mokinių įsitraukimu į ugdymą (angl. *Student agency*): mokiniai aktyviai dalyvauja ugdydamiesi savo kalbinius gebėjimus: kelia asmeninius mokymosi tikslus, reflektuoja savo pažangą, naudojasi mokytojų ir bendraamžių grįžtamojo ryšio, renkasi tinkamiausias komunikacijos formas ir taiko kalbinius gebėjimus tarpdisciplininuose projektuose ir autentiškose mokymosi situacijose

V SKYRIUS

DAUGIAKALBYSTĖ IR GIMTOSIOS KALBOS PALAIKYMAS

18. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazija bendruomenėje palaikoma daugiakalbystė. Be užsienio kalbų pamokų, progimnazija suteikia mokiniams galimybių susipažinti su skirtingomis kalbomis ir kultūromis:

18.1. Europos kalbų savaitė: kasmet organizuojama kalbų savaitė, kurios metu švenčiama progimnazijoje vartojamų kalbų įvairovė. Šis renginys leidžia mokiniams dalyvauti pristatymuose ir veiklose, skatinančiose tyrinėti kalbas;

18.2. Tolerancijos diena: mokiniai turi galimybę organizuoti ir dalyvauti įvairiose veiklose įvairovės temomis;

18.3. 4 klasių mokinių baigiamieji projektai ir 8 klasių mokinių bendruomenės projektai: mokiniai gali pasirinkti atlikti tyrimą ir parašyti metų projektą anglų, ispanų, vokiečių arba prancūzų kalbomis.

19. Progimnazijoje pabrėžiama gimtosios kalbos ugdymo svarba, kaip dalį mūsų įsipareigojimo įvairovei, įtraukčiai ir pasaulietiškumui: padedama mokiniams išlaikyti ir lavinti gimtąją kalbą, kartu užtikrinant akademinės kelionės sėkmę. Progimnazija skatina mokinius dalyvauti veiklose, kurios leidžia jiems užmegzti ryšį su savo kultūrine aplinka ir kartu stiprinti kalbos įgūdžius, ir siūlo šiuos išteklius:

19.1. kalbos mentorystė: mokinių suporavimas su bendraamžiais ar vyresniais mokiniais, kalbančiais ta pačia gimtąja kalba, padeda jiems lavinti kalbos įgūdžius, integruotis į kultūrą ir suprasti ugdymo programos turinį;

19.2. daugiakalbiai ištekliai ir literatūra: progimnazijos bibliotekoje yra knygų, mokomosios medžiagos ir internetinių išteklių įvairiomis mokinių gimtosiomis kalbomis (pavyzdžiui, dvikalbiai žodynai, versti tekstai, grožinė literatūra ir kt.);

19.3. kalbinė parama laikant testus adaptacijos laikotarpiu: mokiniams leidžiama naudotis žodynais ar kitais ištekliais, kurie padeda įveikti skirtumus tarp gimtosios kalbos ir mokomosios kalbos vertinimų metu, ypač kai atliekamos rašymo ar žodinės užduotys;

19.4. kalba kontekste: mokytojai gali vartoti mokinių gimtąją kalbą kaip tiltą, padėdami jiems suprasti tam tikrus kalbinius ar kultūrinius kontekstus, skatindami juos tyrinėti paraleles tarp gimtosios kalbos ir mokomosios kalbos;

19.5. tėvų ir mokytojų partnerystė: bendradarbiaujama su tėvais, siekiant suprasti vaiko kultūrinę aplinką, aptarti vaiko kalbos pažangą. Toks bendradarbiavimas gali padėti užtikrinti, kad mokinio kalbiniai poreikiai būtų patenkinti tiek namuose, tiek mokykloje.

VI SKYRIUS

KALBOS MOKĖJIMO VERTINIMAS

20. Kalbos mokėjimas vertinamas, siekiant užtikrinti, kad mokinių kalbos gebėjimai būtų veiksmingai ugdomi. Vertinimo metodai:

20.1. formuojamasis vertinimas: mokytojai nuolat vertina įvairias mokinių veiklas, pavyzdžiui: diskusijas, pristatymus, grupinius projektus ir rašto darbus, stebi mokinių kalbos raidą;

20.2. apibendrinamasis vertinimas: vertinami testai ir užduotys, mokinių lietuvių ir užsienio kalbų, kurių jie mokosi, gebėjimams įvertinti;

20.3. įsivertinimas ir refleksija: mokiniai skatinami apmąstyti savo kalbos mokymąsi, nustatyti savo stipriąsias puses ir tobulėjimo sritis; tai padeda mokiniams prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi ir lavinti visą gyvenimą trunkančius kalbos mokymosi įgūdžius.

VII SKYRIUS

DARBUOTOJŲ PROFESINIS TOBULĖJIMAS

21. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazija skatina mokytojus mokytis kalbų. Tai užtikrina, kad mokytojai būtų pasirengę atsižvelgti į visų mokinių poreikius ir veiksmingai įgyvendinti progimnazijos kalbos politiką.

22. Mokytojai skatinami dalytis gerąja kalbos (-ų) ugdymo patirtimi, ruošiantis pamokoms naudoti šaltinius įvairiomis kalbomis.

VIII SKYRIUS

STEBĖSENA IR VERTINIMAS

23. Kalbos vartojimo tvarkos aprašas peržiūrimas kas dvejus metus arba pagal poreikį dažniau.

24. Kuriant kalbos vartojimo tvarkos aprašą įtraukiami mokytojai, administracijos atstovai, TB koordinatorius.

25. Kalbos vartojimo tvarkos aprašas yra prieinamas visoms suinteresuotoms šalims.
